

+Istanbulski protokol

“Zlati standard” pri evidentiranju domnevnega mučenja in drugih oblik trpinčenja.

Čeprav sta Istanbulski protokol že leta 1999 sprejela tako Komisija Združenih narodov za človekove pravice kot Generalna skupščina in vse od takrat velja za 'zlati standard' na področju dokumentiranja mučenja in drugih oblik trpinčenja, pa ni preveč dobro poznan med strokovnjaki, ki delujejo na področju človekovih

tem, kako izprašati žrtev, do opisa telesnih in fizičnih posledic nasilja ter postavitev diagnoze.¹

Čeprav je glavni namen priročnika pokazati, kako zbrati dokaze, ki bodo na sodišču zalegli za obsodbo storilcev, pa je omenjene dokaze mogoče uporabiti tudi v druge namene. V

Širši namen preiskovanja je ugotoviti dejstva, povezana z domnevnimi primeri mučenja z namenom identificirati storilce in olajšati njihov pregon (...).

Istanbulski protokol, str. 17

pravic. V ta namen je mogoče prav, da na kratko predstavimo omenjeni dokument.

“Priročnik o učinkovitem preiskovanju in dokumentiranju mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja” je bil razvit, ker je tako narekovala praksa, pri tem pa so avtorji izhajali iz uporabnika in njegovega področja dela. Priročnik tako vsebuje obsežne informacije, od tega, kako voditi preiskavo, vključno z nasveti o

zadnjem desetletju so bili izvedeni številni projekti, v okviru katerih so ljudi usposabljali (v glavnem pravnike in zdravnike) zato, kako uporabljati omenjeni priročnik. Do sedaj so bila ta prizadevanja osredotočena zgolj na tiste države, v katerih je bil prisoten vzorec sistematičnega mučenja in trpinčenja. Posledično je namen projekta ART-IP usposobiti ljudi v Evropi na vseh področjih, ki jih pokriva

Kaj pomeni ART-IP?

...

Akronim ART-IP (*Awareness Raising and Training Measures for the Istanbul Protocol in Europe*) pomeni Osveščanje in usposabljanje za uporabo Istanbulskega protokola v Evropi.

Namen projekta je povečati znanje in dejansko uporabo protokola oz. priročnika Združenih narodov za preiskovanje in dokumentiranje primerov domnevnega mučenja in drugih oblik trpinčenja v Evropi.

Sodelujoči pri projektu bodo pod okriljem Medicinske univerze na Dunaju v ta namen pripravili vrsto učnega gradiva. Strokovni kadri bodo do gradiva lahko dostopali prek spletne strani ali pa ga bodo dobili na katerem od številnih seminarjev. Poleg tega bomo o napredku projekta prek podobnih obvestil, kot je to, obveščali tudi širšo javnost.

Projekt prijazno sofinancira

Istanbulski protokol.

¹ Za podroben pregled zgodovine in vsebine v zvezi z Istanbulskim protokolom glejte: Furtmayr/ Frewer: Documentation

of torture and the *Istanbul Protocol*: applied medical ethics. Objavljeno v: *Med Health Care and Philos* (2010) 13:279-286.

Zakaj dokumentirati nasilje v Evropi?

Ciljne skupine projekta ART-IP in

zakaj je zbiranje pravnih dokazov pomembno

Na prvi pogled se morda ne zdi potrebno, da bi bilo potrebno v Evropi pravno dokumentirati nasilje, ker naj bi le-to v Evropi ne obstajalo več. Če pa zadevo pogledamo od blizu, obstajajo za takšno dokumentiranje številni dobri razlogi:

Natančno evidentiranje pravnih dokazov v zvezi z mučenjem in drugimi oblikami trpinčenja

- priznava trpljenje žrtev in jim lahko pomaga pri premagovanju izključenosti iz družbe. To je že lahko prvi korak na poti do "poravnalne pravice".
- poveča možnost žrtev, da pridobijo azil v varnih državah. To je pomemben korak v smeri pomirjanja žrtev in jim lahko celo reši življenje, če se v domovini soočajo z represijo.
- jasno kaže na kršitve človekovih pravic v državi

izvora. Glede na to, da je večina držav podpisala Konvencijo proti mučenju ter druge podobne dokumente, lahko ima to velik moralni učinek.

- omogoča žrtvam, da pravno preganjajo storilce v domovini, ko dana situacija to omogoča.
- verjetno omogoča tudi neposredno preganjanje storilcev, z ozirom na internacionalizacijo kazenskega prava.
- širi znanje o mučenju in drugih oblikah trpinčenja. To lahko pomaga na vseh ravneh, od pomoči preživelim pa do spremljanja kršitev človekovih pravic in preganjanja storilcev.
- usmerja pozornost na dejstvo, da je v Evropi sicer mučenje redko, da pa kljub temu lahko obstajajo druge oblike krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.

Glede na vse omenjeno (dodali pa bi verjetno lahko še kaj) je glavni namen projekta ART-IP osveščati ljudi, da obstaja potreba po natančnem evidentiranju mučenja v skladu s standardi, kot jih določa Istanbulski protokol.

Glavne ciljne skupine projekta so tako:

- pravni svetovalci in pravni organi,
- zdravniki katere koli specializacije,
- psihiatri/psihologi,
- nosilci odločanja v postopkih v azilih,
- zdravstveni domovi in njihovo osebje,
- organizacije civilne družbe in vsi ljudje, ki delujejo na področju človekovih pravic.

*Zelo bi bili veseli, če se zanimate za naš projekt in njegov nadaljnji razvoj. V primeru, da vas projekt ne zanima in ne želite prejemati nadaljnjih informacij, nam to sporočite.
V naslednjem glasilu bomo predstavili partnerje, ki sodelujejo pri projektu ART-IP ter novo spletno stran!*

dr. Thomas Wenzel

Odgovoren za splošno vodenje projekta in koordinacijo

drthomaswenzel@web.de

Holger Furtmayr

Odgovoren za vsebino tega glasila

Holger.Furtmayr@ethik.med.uni-erlangen.de

